

פיתוח התערבות בריפוי בעיסוק בחולה עם דמנציה המלווה בהפרעות התנהגות BPSD: תוצאות ראשוניות

¹אורית שגב יעקובובסקי, ²כרמית פרץ, ³דקלה אפרתי-חומסקי, ⁴טלי רפפורט, ⁵אריאלה צור, ⁶ד"ר בוריס פונצ'יק, ⁷פרופ' יאן פרס

¹מרפאה בעיסוק, מערך לטיפול ביתי תומך, מחוז דן-פ"ת, שירותי בריאות כללית. ²מנהלת ריפוי בעיסוק, מערך לטיפול ביתי תומך, מחוז דרום, שירותי בריאות כללית. ⁴מרפאה מחוז דן-פ"ת, שירותי בריאות כללית. ³מנהלת ריפוי בעיסוק, מערך לטיפול ביתי תומך, מחוז דרום, שירותי בריאות כללית. ⁵מרפאה בעיסוק ארצית, שירותי בריאות כללית. ⁶גריאטר מחוזי ומנהל היחידה לטיפול ביתי תומך, שירותי בריאות כללית. ⁷מנהל מחלקה גריאטרית, "סורוקה" – שירותי בריאות כללית

כ 85% מאנשים הסובלים מדמנציה יחוו הפרעות פסיכולוגיות והתנהגותיות הקשורות לדמנציה (BPSD). מצב הגורם למצוקה גדולה בקרב המטופל ומקורביו, ומהווה סיבה למעבר למוסד סיעודי. חשוב לתמוך באנשים אלה ובמטפלים העיקריים שלהם באמצעות טיפול משמר בסביבת החיים הטבעית. לפיכך, שירותי בריאות כללית פיתחה התערבות חדשה בריפוי בעיסוק עבור אוכלוסייה זאת, במסגרת היחידות להמשך טיפול.

מטרות:

1. הצגת תהליך הבניית ההתערבות וההטמעה בקרב מרפאות בעיסוק ביחידות להמשך טיפול.
2. בחינת יעילות ההתערבות בריפוי בעיסוק להפחתת חומרת הפרעות ההתנהגות והפחתת הנטל על המטפל העיקר במחקר חלוץ.

שיטות מחקר:

בתהליך ממושך (2018-2019), עסק צוות מרפאות בעיסוק ורופאים גריאטריים, בפיתוח ההתערבות. בפברואר 2021 הוכנסה ההתערבות בהדרגה. תהליך הטמעה התקיים בשלושה מחוזות. מדדי תוצאה נמדדו בקבלה ובסיום ההתערבות, באמצעות שאלונים תקפים ומהימנים: Neuropsychiatric Inventory (NPI) למדידת תסמיני BPSD, ועומס על המטפל העיקרי Zarit Caregiver Burden Assessment. באישור המנהל הרפואי במחוז דן-פ"ת נאספו נתונים מתיקים רפואיים באופן רטרוספקטיבי, במטרה להעריך את יעילות תוכנית התערבות שבוצעה בקרב משתתפים שהשלימו את כל פרוטוקול ההתערבות.

תוצאות:

תיאור תהליך העבודה: קריאת מאמרים התומכים בסוג התערבות כטיפול בקו ראשון שאינו תרופתי. בחירת שאלוני הערכה כך שיענו על הצורך בהתאמת התוכנית לכל מטופל ומטפל עיקרי. לבסוף, פותחה תוכנית BPSD-OT הכוללת מתן "מרשם עיסוקים אישי", במטרה להגביר את ההשתתפות האקטיבית בפעילות ולתת מענה למצוקה של בני המשפחה. תהליך הטמעה דרש משאבים וכן שינוי עמדות ביחס לטיפול באוכלוסייה המדוברת.

תוצאות ראשוניות: בוצעו paired t-test לבדיקת ההבדלים במידת תסמיני BPSD ועומס על המטפל העיקרי בקבלה לעומת סיום הטיפול. נמצא עבור 19 מטופלים ובני משפחתם ירידה מובהקת בהפרעות התנהגות ב $NPI (NPI t(16) = 2.419, p = 0.027)$. הפחתה בעומס על המטפל נמצאה מובהקת רק בסעיף תחושת מתח אצל המטפל כאשר הוא בקרבת האדם עם דמנציה $(t(16) = 2.554, p = 0.021)$.

מסקנות והמלצות:

התערבות ממוקדת עיסוק תפורה למטופל והקניית אסטרטגיות למטפל עיקרי, מפחיתים התנהגות מאתגרת ומשמרים את האדם בביתו. מומלץ לבדוק את היעילות במדגם גדול, ומול קבוצת ביקורת.